

Iniciatives pel foment d'un turisme sostenible i alternatiu

Oferta adicional – 6. Campllong

Índex

1.- Introducció.....	2
1.1.- Objectius.....	2
1.2.- Antecedents.....	2
1.3.- Concepte de turisme sostenible alternatiu.....	3
1.4.- Síntesi dels principals eixos del turisme sostenible.....	4
2.- Situació actual del municipi	5
3.- Potencialitat del municipi vers el turisme sostenible.....	5
4.- Iniciatives pel foment d'un turisme sostenible i alternatiu.....	7
4.1.- Gestió i planificació	8
4.2.- Patrimoni ambiental.....	8
4.3.- Patrimoni cultural	8

1.- Introducció

1.1.- Objectius

Un cop analitzada la tendència del turisme, com ja s'ha explicat a la memòria de l'Agenda 21 del municipi, en el següent document es pretén proposar un seguit d'iniciatives, classificades en els diferents eixos del turisme sostenible, per tal de millorar les accions a desenvolupar i per fomentar un turisme sostenible i alternatiu al municipi.

Així doncs, l'objectiu d'aquest document és citar un seguit d'idees per tal de garantir la correcta interrelació entre les activitats turístiques i econòmiques amb el medi ambient.

1.2.- Antecedents

És important, per entendre correctament la postura actual vers el turisme sostenible, conèixer els fets que van impulsar aquesta visió, i això és el que s'ha intentat sintetitzar a continuació, de major a menor escala.

Des de la passada Cimera de la Terra celebrada l'any 1992 a Rio de Janeiro, des de la qual es van determinar un seguit de bons propòsits, diverses organitzacions mundials han unit esforços per elaborar el document "*Agenda 21 para la industria de viajes y turismo: hacia un desarrollo sostenible ambientalmente*". En aquest document s'hi tenen en consideració els punts següents per tal de promoure un turisme que tendeixi cap a la sostenibilitat:

- El turisme ha d'ajudar a que la població porti una vida sana i productiva amb harmonia amb la naturalesa.
- El turisme ha de contribuir en la conservació, protecció i restauració dels ecosistemes terrestres.
- El turisme s'ha de basar en models sostenibles de producció i consum.
- Les nacions haurien de cooperar per promoure un sistema econòmic obert en el que pugui existir un comerç internacional de serveis turístics amb una base sostenible.
- Turisme, pau, desenvolupament i protecció ambiental són interdependents.
- El proteccionisme en la comercialització de serveis turístics ha d'aturar-se o controlar-se.
- La protecció ambiental ha de constituir una part integral del procés de desenvolupament turístic
- Els assumptes de desenvolupament turístic han de tractar-se amb participació ciutadana i, les decisions de planificació han de ser preses a nivell local.
- Les nacions haurien de prevenir-se mútuament sobre desastres naturals que puguin afectar als turistes o a les àrees turístiques.
- El turisme ha d'utilitzar la seva capacitat per crear nous llocs de treball.
- El desenvolupament turístic ha de reconèixer i recolzar la identitat, cultura i interessos dels pobles.
- Les lleis internacionals que protegeixen el medi ambient han de ser respectats per la indústria turística.

A conseqüència de la Cimera de la Terra, van sorgir altres organitzacions i/o línies d'actuació en referència al desenvolupament sostenible del turisme:

La Conferència Mundial sobre Turisme Sostenible celebrada a Lanzarote l'any 1995, determinava 18 punts a tenir en compte a l'hora de gestionar el turisme, entenent que aquest és un fenomen mundial que afecta al desenvolupament social, econòmic i polític de molts països i prenent ser una guia a seguir pel futur. A tall d'exemple:

1. El desenvolupament turístic ha de ser suportable a nivell ecològic, econòmic i social
4. La contribució al desenvolupament sostenible ha d'estar recolzada a nivell local, regional, nacional i internacional
11. Les zones més vulnerables o degradades rebran ajudes i atenció especial
12. La diversificació de l'oferta turística proporciona estabilitat
1. Atenció especial a l'ús d'energies, recursos no renovables, etc.

El Pla de desenvolupament turístic sostenible de les comarques gironines, del Patronat de turisme de la Costa Brava, tracta la situació competitiva actual del municipi, les estratègies de desenvolupament i els programes de gestió de la competitivitat i del màrqueting, per tal de treballar vers el benestar i la prosperitat dels vectors econòmic, social i mediambiental de la comunitat. Sense entrar en detall amb els objectius concrets pels 3 vectors esmentats, el Pla es basa en 10 eixos d'actuació per un desenvolupament turístic sostenible:

- Reconèixer la necessitat actual
- Enfortir els elements febles del sistema
- Establir eixos de desenvolupament controlat
- Planificar i ordenar els usos del territori
- Impulsar una política d'adequació en matèria d'infraestructures i equipament
- Prioritzar la protecció de l'entorn davant l'explotació de recursos
- Integrar l'agricultura i la pesca en el desenvolupament turístic
- Estimular la diversificació econòmica i les condicions de treball
- Recuperar i fomentar les tradicions culturals
- Aplicar un estil de màrqueting propi

1.3.- Concepte de turisme sostenible alternatiu

El concepte de turisme sostenible alternatiu està subjecte a diferents punts de vista. Segons el Gran Diccionari de la Llengua Catalana i la pàgina web de la Viquipèdia, el concepte de turisme es defineix com:

m 1 TUR Conjunt de relacions i fenòmens produïts pel desplaçament i la permanència temporal de les persones (sense motivacions d'estudi o lucratives) fora de llur domicili habitual.

2 És el moviment migratori temporal, per terra, mar o aire, que desplaça als turistes d'un punt geogràfic, a un altre. El corrent turístic pot desenvolupar-se dins o fora d'un mateix país, generant el concepte de turisme interior, turisme exterior i turisme receptiu.

3 Activitat de viatjar per plaer durant un període superior a 24 hores i inferior a 1 any. En un viatge turístic, el que importa és el mateix viatge, més que no pas la destinació. Un turista pot estar interessat en la bellesa natural d'un lloc, en la seva gent, o les obres artístiques i culturals que hi pot visitar.

La sostenibilitat s'entén com:

1 És un concepte econòmic, social i ecològic complex. Pretén ser una manera d'organitzar l'activitat humana de manera que la societat i els seus membres siguin capaços de satisfer les

seves necessitats i expressar el seu potencial màxim en el present al mateix temps que es manté la biodiversitat i els ecosistemes naturals, i planejar i actuar per poder mantenir aquests ideals indefinidament. Afecta a tots els nivells organitzatius, des del barri fins al planeta sencer.

I el fet d'ésser alternatiu vol dir:

1 Que ofereix dues coses o més, de les quals cal escollir l'una amb exclusió de l'altra (o de les altres).

Així doncs, es podria definir acadèmicament un turisme sostenible i alternatiu com un conjunt de relacions i fenòmens complexos produïts pel desplaçament de les persones a un punt geogràfic diferent, durant un període de temps inferior a un any, on l'interès del viatge resideix en conèixer la bellesa natural del lloc, la cultura i les tradicions de la societat; satisfent la demanda mitjançant una oferta turística diferent a les altres i a l'anterior, preservant la biodiversitat, els ecosistemes naturals i l'estructura tradicional dels municipis turístics.

Dit d'una altra manera, el **turisme sostenible i alternatiu** és un tipus de gestió que pot escollir l'administració local per tal de protegir i alhora potenciar els valors del municipi. És l'altre cara de la percepció que hom té del turisme tradicionalment, com ara massificació dels municipis, explotació constructiva, malbaratament de recursos, desordres i degradació del medi, problemes socials, etc. Es tracta de potenciar els reclams turístics, siguin ecològics, culturals, etc., cobrint les necessitats dels visitants i tenint cura del patrimoni, a través d'una oferta planificada, interessant i diversificada.

1.4.- Síntesi dels principals eixos del turisme sostenible

Basant-se en els punts anteriors, és poden definir els principals eixos vertebradors del turisme sostenible:

- Cal que el turisme esdevingui una trobada real i profunda amb una cultura en les seves dimensions ètica, estètica i espiritual, que vagi "més enllà de la màscara d'allò visible".
- Convé convertir el turisme en un vehicle de conservació de la diversitat cultural i natural i donar-li un impuls que porti a la consolidació d'una cultura.
- S'ha de propugnar un model turístic que conciliï la competitivitat amb la conservació del patrimoni natural i amb el tarannà cultural de les destinacions.
- Si volem un desenvolupament sostenible –en tots els seus sentits– del turisme, és fonamental que els operadors turístics i el sector privat en general siguin més responsables i arribin a acords amb els agents culturals per garantir el benestar del patrimoni intangible i de la biodiversitat.
- Cal repensar el turisme per tal de trencar la dicotomia que fa que el vegem com a font de prosperitat però alhora com una amenaça.

2.- Situació actual del municipi

Si es fa un cop d'ull als antecedents comarcals, es pot apreciar com en les últimes dècades no ha parat d'augmentar el flux de visitants a les comarques gironines (sobretot les costaneres), el que ha portat a la terciarització de molts municipis, induint un desenvolupament excessiu d'equipaments turístics, pressions sobre els recursos pel canvi d'usos del sòl, pèrdua d'hàbitats i biodiversitat, tractament incomplet d'aigües residuals, explotació insostenible dels recursos naturals, congestió del tràfic, canvis en l'estil de vida tradicional, entre d'altres.

Com s'ha vist en la memòria de l'Agenda 21, el sector de serveis (terciari) és la principal font econòmica de Campllong degut a l'augment dels establiments de serveis i els llocs de treball generats en els darrers anys, sense menystenir l'alt nombre d'establiments industrials. Per tant, l'eix econòmic vertebrador del municipi potencia el desenvolupament turístic.

Des de sempre i, sense ser afectat per l'augment de la població i/o treballadors atrets pel polígon industrial, l'índex de proximitat de l'oferta comercial és nul, el que significa que l'oferta d'establiments alimentaris és inexistent al municipi. Aquest fet és un element inhibidor del turisme sostenible.

El tipus d'oferta turística del municipi, com que mai ha estat una destinació tradicionalment turística, és a petita escala i d'àmbit més aviat cultural. Degut a que la demanda actual també és minsa, els equipaments turístics tampoc hi són presents en escreix. L'oferta d'establiments es basa en l'hosteleria i els allotjaments; el municipi compta amb 3 restaurants i 2 masies rurals (una de les quals ofereix cursos de cuina macrobiòtica i classes d'aikido) amb una capacitat d'un 30 places aproximadament. Com ja s'ha dit, la demanda turística de Campllong no és molt important tot i que posseeix un gran nombre de reclams turístics naturals i etnogràfics.

Com que existeix una relació molt estreta entre l'èxit d'una destinació turística i la qualitat ambiental, s'ha de crear l'oferta turística basant-se en la conservació dels recursos existents.

3.- Potencialitat del municipi vers el turisme sostenible

En aquest apartat del document es pretén fer una valoració simplificada, a través de la localització i les característiques del municipi com de l'estat actual del municipi vers l'oferta turística i la gestió d'aquesta, per tal de fer una aproximació a la potencialitat del municipi de treballar per un turisme sostenible i alternatiu. Cal tenir present que a Campllong, tot i haver-hi diferents reclams turístics, aquests encara s'han de descobrir i potenciar per convertir-los en actius turístics.

Com ja s'ha esmentat en l'apartat anterior, el context comarcal ha seguit una tendència de creixement estacional i de creixement urbanístic desorganitzat, sobretot a la costa. Campllong no s'ha unit a aquest desenvolupament turístic ja que en els darrers anys s'ha submergit en el desenvolupament industrial, potenciant així mateix les activitats econòmiques del municipi. En aquest sentit, per Campllong no hi ha un *turisme tradicional*, com el litoral, així que, les potencialitats s'han d'elaborar pensant en la conservació dels reclams turístics i una gestió ben planificada del desenvolupament turístic del municipi.

Per a la identificació i jerarquització dels recursos turístics, el mètode que s'ha utilitzat és el de l'Organització d'Estats Americans (OEA), el què recomana fer un registre de la informació i una avaluació dels atractius turístics per determinar si les poblacions són bons destins turístics o no. En el cas de Campllong la relació és la següent:

Tipus d'actiu turístic	Puntuació	Tipus d'actiu turístic	Puntuació
Elements d'interès geològic	0	Llocs amb restes arqueològiques	0
Muntanyes	0	Manifestacions religioses i creences populars	0
Planes	1	Fires i mercats	1
Costes	0	Músics i dansa	1
Llacs i llacunes	0	Artesanies i arts populars	1
Rius	1	Menjars i begudes típiques	1
Caigudes d'aigua	0	Grups ètnics	0
Punts d'observació de flora i fauna	0	Arquitectura popular i espontània	0
Llocs de caça i pesca	0	Explotacions mineres	0
Camins pintorescs	1	Explotacions industrials	1
Termes	0	Explotacions agroramaderes	1
Parcs Nacionals i reserves de flora i fauna	0	Centres científics	0
Museus	0*	Centres artístics	0
Obres d'art i tècnica	0	Centres esportius	1
Llocs històrics	1	Altres	0
		Puntuació total	11

(*) Es té prevista la construcció de *El Museu del pagès*.

Segons la puntuació obtinguda amb el mètode anterior, es considera que Campllong és una *destinació turística discreta* (entre 6 i 11 punts) ja que presenta poca diversitat de recursos turístics. Per tant, es pot concloure que el municipi presenta una potencialitat discreta vers el turisme sostenible i alternatiu.

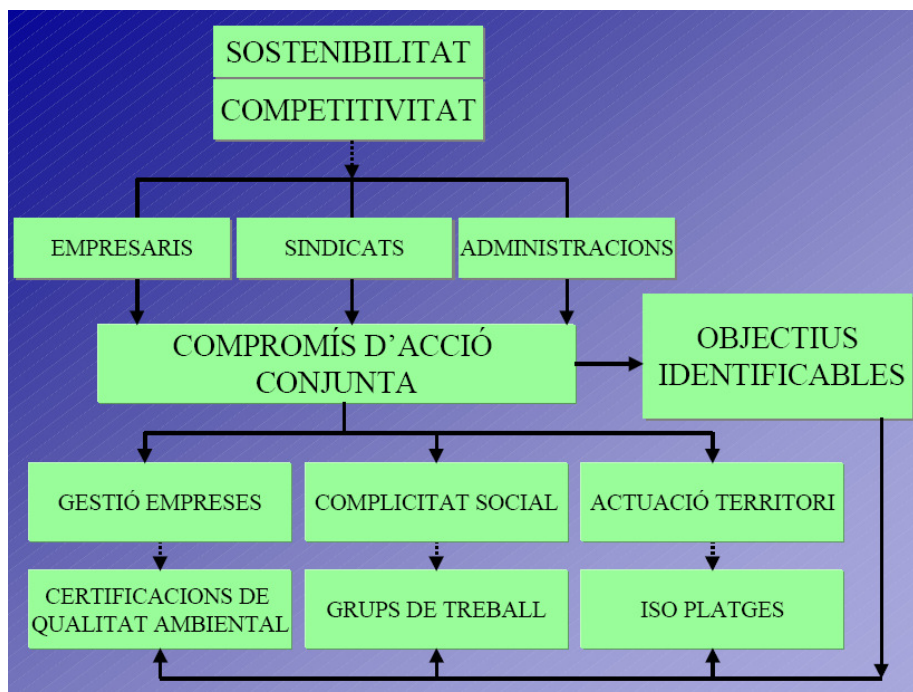
Cal esmentar que la construcció de *El Museu del pagès* donaria un altre punt positiu al municipi pel que fa als actius turístics i, entraria dins la categoria de 12 a 21 punts, on es consideraria Campllong com a *bona destinació turística*.

4.- Iniciatives pel foment d'un turisme sostenible i alternatiu

Després d'analitzar i valorar tots els components a tenir en compte per tal de fomentar el turisme sostenible i alternatiu en el municipi, es facilitaran un seguit d'iniciatives classificades en diferents vectors (gestió i planificació, on s'engloba la gestió de recursos i residus i els serveis, patrimoni ambiental i patrimoni cultural).

Cal tenir en compte que en el cas de Campllong és precisa una prèvia campanya de difusió, promocionant la part turística rural, cultural i etnogràfica, deixant de banda la rellevància que té com a ciutat industrial, per garantir un turisme cultural i de qualitat al municipi.

Les iniciatives es basaran en el diàleg i el compromís d'acció conjunta dels ens competius (sector públic i privat) per treballar per al desenvolupament sostenible. Un exemple del fruit del treball conjunt és que, segons va explicar el representant de la pàgina www.visitscotland.com, Neil Black, l'inici del turisme de natura a Escòcia es va fer amb aportacions tant del sector privat com del públic però, després d'uns anys de la implantació el sector privat ja se'n feia càrrec.

Font: pàgina web Turisme sostenible a la Costa Daurada.

S'han de tenir en compte les següents consideracions generals a l'hora de parlar de turisme sostenible i alternatiu en un municipi:

- Com ja s'ha esmentat abans, hi ha d'haver un compromís d'acció conjunta del sector públic i privat.
- El turisme és un motor de desenvolupament econòmic perquè és capaç de generar treball, modernitzar les infraestructures, impulsar altres activitats productives, revaloritzar els recursos autòctons o equilibrar balances de pagaments nacionals però tenint en compte que és un fenomen de gran magnitud i amb una expansió ràpida, s'han de minimitzar els impactes que genera i d'una manera sostenible, per garantir l'equilibri de les pròximes generacions.
- Si es preveu un creixement de les infraestructures turístiques, que es faci en funció del desenvolupament endogen del municipi d'una manera equilibrada, no per les prioritats turístiques.

4.1.- Gestió i planificació

- Impulsar les bones pràctiques a través de sistemes ambientals de qualitat i marques ambientals pels establiments turístics (indústries de serveis, allotjaments, restaurants...), mitjançant el control del consum energètic i de l'aigua, la qualitat de l'aire (intern i emissions), els sorolls, els residus generats, la planificació del territori i la conservació del paisatge, la comunicació i la formació ambiental del personal, l'oferta turística ambiental i altres mesures de turisme sostenible.
- Millorar l'eficiència dels serveis destinats al turisme (allotjament, hosteleria, mobilitat...) ja existents per tal de mantenir l'ocupació en aquest sector.
- Difondre la dinàmica del municipi vers la sostenibilitat (plans, activitats, responsabilitats...) mitjançant un sistema d'informació que arribi a la població resident i la visitant.
- Moderar el consum de recursos d'aigua, energia i residus per ordenança municipal, adaptant-les a la normativa.
- Impulsar sistemes de gestió de residus per a grans centres turístics generadors com establiments d'allotjament i restaurants.
- Oferir una xarxa equitativa i eficient de transports col·lectius dins la comarca que faciliti la mobilitat dels turistes en transport públic.
- Elaborar un pla supramunicipal de carrils bicicleta que faciliti la mobilitat i atregui turisme actiu a la població.

4.2.- Patrimoni ambiental

- Crear un Pla de gestió del patrimoni natural.
- Mantenir els itineraris pedestres i els senders, senyalitzant-los adequadament amb plafons informatius sobre la direcció, la durada, la dificultat del sender i també, els drets i deures que suposa l'activitat.
- Revaloritzar el paisatge rural i les seves activitats com a actiu turístic.

4.3.- Patrimoni cultural

- Revaloritzar el patrimoni cultural com a actiu turístic, com ara les edificacions amb valor patrimonial i històric (masies, església, Torre Lluçiana...) i els usos agrícoles tradicionals, entre d'altres.
- Promocionar l'oferta patrimonial del municipi i gestionar-la a partir del Catàleg Patrimonial actualitzat, mitjançant un pla sectorial de gestió municipal que podria incloure la difusió i informació al visitant a través de fullets informatius o mapes amb informació unificada referent a tots els itineraris existents i al patrimoni cultural.
- Potenciar i donar a conèixer les fires, els festivals i festes que es duen a terme al municipi, ja que formen part de la identitat del poble i donen a conèixer el patrimoni cultural i etnogràfic.

Crèdits

TRAÇA, Estudi de Serveis Ambientals

C/ Creu 19 3er 2a, Girona
972.91.33.11
estudiambiental@gmail.com
www.traça.cat

Coordinació i redacció

Enric de Bargas
Carles E. Casabona
Susanna Soley

Diputació de Girona

**Ajuntament de
Campllong**